

No 244.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sc. św. Herona M.
Czw. św. Wiktorji P.
Piąt. Wigilia św. Irminy.
Sob. **Narodz. Chr. P.**
Niedz. **Szczepana M.**
Pon. św. Jana Ap.
Wt. św. Młodzianków.

Wschód słońca: godz. 8 m. 10
Zachód słońca: godz. 3 m. 45
Dług. dnia: godz. 7 m. 35

Gena prenumeraty:

W ŁODZI:
Rocznie rb. 6
Półrocznie " 3
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70

ZAGRANICĄ:
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcyja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sroda, dnia 22 grudnia 1909 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Binkeja
w Zgierzu, w spółce p. Patkaj; w Tomaszowie u p. Teodora Millia.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKULE bez oznaczenia honorarium Redakcyja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Żadajcie

wszędzie.

1863 24-

Jedyna na wystawie w Częstochowie nagrodzona ZŁOTYM MEDALEM

Kawa Matyjewicza (Molinari Kawa)

Skład główny w Łodzi — Piotrkowska 13.

2750-4

STUDNIE ARTEZYJSKIE wszelkiego rodzaju buduje LEMPICKI I S-ka

Sosnowiec, Piotrk. gub.

2073-d

Przedstawiciele: Hordliczka i Stamirowski, Łódź.

Najtańsza i Najpożyteczniejsza
Książka na GWIAZDKĘ!!!

Dwa duże tomy bogato ilustrowane, z mapą Polski, oprawione razem, z bogatymi wyciskami

„Dzieje Polski“

D-ra FELIKSA KONECZNEGO.

W handlu księgarskim Rb 2, dla prenumeratorem „Rozwoju” tylko 1 rb. 30 k.

Posiadamy już tylko niewielką ilość egzemplarzy!

Przyjmuję codziennie zapisy na

Lekeye Tańca dla początkujących,

które rozpoczną w początkach stycznia r. p.

Cegielniana 56.

Witold Lipiński

Członek Francuskiej Akademii Profesorów Tańca w Paryżu.

2832-2

KONSTANTY PODHORSKI

Po obu stronach cieśniny Beringa

stron 288

Kijowska drukarnia polska.

Cena księgarska Rb. 2.

Dla prenumeratorem „Rozwoju” ciekawe to opowiadanie mamy możność sprzedawania z ustępstwem, t. j. po 1 rb. 50 kop.

Jarosław Pełka

Adwokat Przysięgły

otworzył kancelaryę przy ul. Średniej № 11. 2758

Wina Chasba

Patrz str. 7.

4240d

Reforma wyborcza we Francji.

Dzięki zabiegom posłów do parlamentu, należących do grupy reformy wyborczej, sprawa przedstawicielstwa proporcjonalnego porusza coraz głębiej i żywiej opinię publiczną we Francji. Wprowadzenie głosowania z listy i propor-

cyjności w obliczaniu rezultatu wyborów jest tylko pierwszym z szeregu środków, zmierzających do gruntownej reformy życia publicznego we Francji. Jedną z głównych przyczyn anarchii parlamentarnej i zabagnienia życia politycznego jest wadliwa organizacja parlamentu francuskiego. Źródło zaś zła tkwi bardzo głęboko i sięga czasów odległych. Ustrój parlamentarny francuski nie jest wynikiem rozwoju instytucji narodowych, lecz przeniesionym na grunt francuski parlamentaryzmem angielskim. W Anglii całe życie publiczne przystosowane jest do parlamentaryzmu, czy też naodwrot parlamentaryzm do życia — że weźmiemy tylko dla przykładu organizację stronnictw. Jest rzeczą jasną, że bez dwóch zmieniających się kolejno stronnictw, prawdziwy ustrój parlamentarny nie może istnieć. Niema go też nigdzie w Europie, niema go u narodów łacińskich, niema w Austrii, ani w Niemczech, gdzie właściwie ministerya nie są odpowiedzialne przed parlamentem.

Ogół obywateli francuskich interesuje się bardzo powierzchownie sprawami politycznymi, pozostawiając politykę „nieleżnej garści” polityków zawodowych, a raczej politykantów, zśród których rekrutują się posłowie, ministrowie i członkowie komitetów wyborczych po okręgach.

Te trzy instancje stanowią jakby towarzystwo wzajemnej asekuracji, w którym z jednej strony komitety zapewniają wybór posłom, posłowie poparcie ministrom, z drugiej zaś ministrowie przez posłów używają swego poparcia komitetom i reprezentowanym przez nie interesom osobistym i lokalnym — legia honorowa, koncesye, awanse itd., oto zapłata za popieranie odpowiednich kandydatów. Siłą zaś i spoiwością nadaje całej grupie, rządzącej Francją obecnie, organizacja masonska, będąca tajnym rządem, wobec którego rząd jawny jest bezsilny, zmuszony do wykonywania wszystkich rozporządzeń kierowników łóż masonskich.

Nie może być obecnie mowy o tem, by znieść we Francji ustrój parlamentarny, lub ograniczyć głosowanie powszechne. Utrzymanie zarówno tego jak tamtego, to są dogmaty życia politycznego francuskiego. Trzeba tylko ustrój parlamentarny naprawić i przystosować do charakteru i obyczajów francuskich, głosowanie powszechne tak zreformować, by dawało Izbie, reprezentującą wszystkie opinie polityczne, istniejące we Francji i mającą wyższy poziom umysłowy i moralny, niż Izba obecna.

Szereg reform, zmierzających do tego celu, trzeba rozpocząć od zmiany systemu wyborczego, trzeba bowiem naprzód mieć do czynienia z Izba

posłów, zdolną do przedsięwzięcia istotnych i głębokich zmian, dlatego też nie mówi się obecnie o innych sprawach, a całą energię wkłada się w agitację za reformą wyborczą.

Gdy ta reforma będzie dokonana, wówczas wypadnie postawić na porządku dziennym kwestję ograniczenia wszechwładzy parlamentu, do czego prowadzi najlepiej ustanowienie Izby najwyższej (Cour Suprême), do której można się odwoływać wówczas, gdy Izba posłów przekroczy swe kompetencje, uchwalając rzeczy, nie będące, w myśl konstytucji, w zakresie tej władzy. Izba podobna istnieje w Ameryce; ten sam rezultat daje odwołanie się do plebiscytu, praktykowane w Szwajcaryi, lub powołana inną drogą niż Izba gmin, Izba wyższa, jak w Anglii. Senat francuski, nie różniący się zasadniczo ani sposobem swego powstania, ani składem, ani kompetencją od Izby posłów, roli kontrolera i hamulca spełniać nie może.

Wreszcie trzeba dążyć do zmiany obyczajów parlamentarnych, które obecnie posiadają wiele wad i braków.

Stwierdzić też należy, że wszyscy najwybitniejsi politycy francuscy są w szeregach zwolenników reformy. Przeciwnicy zaś nie mają żadnych argumentów, któreby mogły upozorować istotne przyczyny ich niechęci do zmiany, a mianowicie obawę o utratę mandatów przy nowym systemie wyborczym.

Nowa też jest droga, obrona przez zwolenników reformy, a mianowicie odwołanie się, wzorem polityków angielskich, do opinii publicznej. Celem ich jest zrobienie z reformy hasła wyborczego podczas wyborów w roku przyszłym, powołanie do życia Izby, któraby uchwaliła głosowanie z listy i system proporcjonalności przy obliczaniu rezultatów, a następnie rozwiązała się, by ustąpić miejsca Izbie, powołanej już według nowego systemu wyborczego.

Testament króla Leopolda II.

Dużą sensację wywołało ogłoszenie testamentu króla Leopolda II. Wogóle sprawa spadku po królu Leopoldzie wydaje się nader skomplikowaną. Treść testamentu opiewa:

„To jest moja ostatnia wola. Otrzymałem od moich rodziców w spadku 15 milionów. Te 15 milionów, mimo zmiennych kolei losów, zachowałem. Nie posiadam nic innego. Po mojej śmierci wykonawca mej ostatniej woli doręczy owe 15 milionów moim spadkobiercom do podziału. Chcę umrzeć w religii katolickiej, która jest moją. Nie chcę, aby zwłoki moje poddawano obdukcji. Życzę sobie być pochowanym rano bez żadnej pompy. Zwłokom moim towarzyszyć mają do grobu mój siostrzeniec i członkowie rodziny. Bóg niech strzeże Belgii i niech będzie dla mnie dobrotliwym sędzią.

Leopold.

Bruksela, 20 go listopada 1907. r.

Dodatek 1-szy. Wykonawca mej woli obejmie po mojej śmierci pozostałe papiery, doprowadzi je do porządku, zniszczy to, co nie posiada żadnej wartości, a odda mojemu siostrzeńcowi Albertowi to, co uzna za pożyteczne. Wykonawca mej woli ma tylko prawo dotykać moich papierów.

Następny dodatek wskazuje bar. Goffineta jako wykonawcę testamentu królewskiego. Trzeci wreszcie aneks wskazuje jeszcze drugiego wykonawcę testamentu w osobie brata barona Goffineta.

Oprócz tego istnieje jeszcze testament polityczny króla, obejmujący całą broszurę.

Testament królewski, dotyczący spadku, wywołuje sensację i najrozmaitsze komentarze. Niektórzy twierdzą, że istotnie król niewiele pozostawił majątku, inni zaś obliczają osobisty majątek królewski na 1½ miliarda...

Opowiadają, że w roku 1887 król zaangażował cały majątek w Kongo, znalazł się w bardzo przykrem położeniu. Zwrócił się więc o pomoc do zięcia swojego arcyksięcia Rudolfa i chciał wydać Austrii losy Kongo. Owcześnie minister skarbu Dunajewski stanowczo przeciw temu wystąpił i projekt wydania losów Kongo w Austrii nie przyszedł do skutku. Dopiero potem udało się losy umieścić we Francji. Odtąd stosunki króla z arcyksiężną Stefanią stały się

naprężone. Trudno powiedzieć, ile w tem jest prawdy, jednakże ogólnie twierdzą, że sprawy finansowe króla Leopolda były mocno zagnatwane.

„Matin“ na podstawie informacji swego korespondenta twierdzi, że osobą, która za zgodą króla, ukryła jego majątek, jest Goffinet. Ogólnie twierdzą, że majątek królewski wynosił najmniej 60 milionów fr. nie licząc funduszy, które król przekazał świeżo założonemu przez siebie Tow. upiększania miejscowości w Belgii.

Nowy król belgów.

Trzecim monarchą Belgii zostanie w dniach najbliższych — po złożeniu przysięgi na konstytucję bratanek zmarłego Leopolda II, Albert I. Obecnie sprawuje regencję gabinet ministrów z Schollertem na czele.

W Belgii następstwo na tronie reguluje konstytucja z r. 1831.

Po śmierci Leopolda II objąć tron mógłby najstarszy syn pochodzący z legalnego i równorzędnego małżeństwa. Leopold II miał jednak tylko trzy córki; męskie zaś potomstwo jego z hrabiną Vaughan nie może rościć sobie praw do spadku tronu, ponieważ związek z hrabiną Vaughan zawarty był tylko kanonicznie, ale nie według prawa belgijskiego. To ostatnie bowiem przepisuje jako formę zawarcia małżeństwa — ślub cywilny.

Prawo do tronu przeszło więc na linię młodszą Koburgów, na brata zmarłego króla, hrabiego Flandryi. Hr. Flandryi zmarł jednak 17 listopada 1907 r. w Brukseli. Jego najstarszy syn Baldwin, zmarł również przed kilku laty, wobec czego młodszy syn Albert Leopold Klemens od dwóch lat stał się najbliższym kandydatem do korony belgijskiej.

Król Albert liczy lat trzydzieści kilka i od października roku 1900 żonaty jest z księżniczką bawarską Elżbietą Waleryą, córką zmarłego przed kilkunastu dniami księcia Karola Teodora, słynnego lekarza i filantropa. Księżniczka była siostrzenicą i córką chrestną cesarzowej Austrii Elżbiety i na jej dworze, w Wiedniu poznała się z przyszłym swym mężem, księciem Albertem belgijskim. Małżeństwo żyje od lat 9 w najzupełniejszej harmonii i szczęściu, co w rodzinie Koburgów jest rzadkością. Król Albert ma troje dzieci. Leopolda (ur. 1901), Karola (ur. 1903) i Maryę Józefę (ur. 1908). Młoda królowa uchodzi, podobnie jak jej ciotka, cesarzowa Elżbieta, za wielką miłośniczkę literatury i muzyki. Ponadto uprawia namiętnie sporty, zajmuje się ubogimi i była dotąd obiecującą następczynią tronu.

Powodów do zmian lub przesileni w Belgii z powodu zmiany króla niema i być nie może. Belgia jest bowiem państwem rządzonym konstytucyjnie, a w polityce zagranicznej żadnej nie gra roli, jako terytorium neutralne. Król Albert otrzyma już Belgię znacznie większą terytoryalnie, niż była przed laty 44, w chwili śmierci Leopolda I. Zmarły król przyłączył do Belgii ogromne państwo murzyńskie Kongo, którego wartość jako kolonii oceniają na 2 miliardy franków.

Belgia posiada dzisiaj znaczną już flotę handlową, a w Afryce zajmuje po Anglii, Francji i Niemczech pierwsze miejsce jako państwo kolonialne. Anglia patrzy już oddawna krzywem okiem na Kongo belgijskie, które rozdziela jej posiadłość i tworzy rodzaj rezerwoaru, dokąd uciekają wyzyskiwani przez anglików murzyni. Król Albert poznał Kongo podczas niedawnej wycieczki do Afryki.

Kaplica króla Sobieskiego na Kah'enbergu.

Odnowienie kościoła św. Józefa na Kahlenbergu jest już, dzięki ofiarności wiernych, instytucji publicznych i hojnej subwencji, udzielonej przez ministerium oświaty i sejm galicyjski, całkiem ukończona. Trudności do pokonania było niemało. To przekonanie jednak, że się robi rzecz dobrą dla religii i narodu polskiego, pomogło pousuwać wszystkie przeszkody. Rozsiewanie z pra-

wdą wcale niezgodnych wieści, co do przyszłości tego kościoła ze strony niezyczliwych, których z początkiem każdej sprawy dobrej nie brak, zaniepokoiło wprawdzie niektórych, nie zdołało jednak przekonać wszystkich, dla tej historycznej pamiątki życzliwie usposobionych.

Na uspokojenie wszystkich, interesujących się tą drogą pamiątką, ks. rektor Kukliński komunikuje nam, że księża zmartwychstańcy, na wypadek ewentualnego zniesienia zgromadzeń i zakonów w państwie austriackim, pomyśleli zaraz przy przejściu na własność tego historycznego kościoła i drogiej dla każdego serca polskiego pamiątki, o jego zabezpieczeniu na przyszłość aby na zawsze pozostał w rękach polskich.

Księża zmartwychstańcy postanowili obecnie małą kapliczkę króla Sobieskiego, kosztem 60,000 koron, wyłożyć mozaiką. Chodzi bowiem o to, aby z tej kapliczki, w której król Jan Sobieski o świecie, przed wiekopomną bitwą, służył do mszy św. delegatowi papieskiemu, Markowi d' Aviano, i wraz ze swoim synem Jakóbem i innymi wodzami przyjął Komunię św., utworzył dokument historyczny, godny pomnik króla bohatera i polskich rycerzy, a drogocenną pamiątkę dla narodu polskiego.

„Oświata“ i polityka państwowa.

W „Dzienniku Kijowskim“ czytamy, co następuje:

Ukaz Jego Cesarskiej Mości Samodzierzcy Wszechrosyjskiego i Senatu Rządzącego do gubernatora podolskiego.

Na mocy Ukazu Jego Cesarskiej Mości Senat rządzący rozrzącał sprawę, wynikłą ze skargi założycieli polskiego Towarzystwa „Oświata“ szlachty Ludwika Jelowickiego, Jana Mańkowskiego i hr. Romana Bnińskiego na decyzję podolskiej gub. komisji o stowarzyszeniach z d. 23 sierpnia 1906 r., odmawiającą rejestracji wzmiankowanego Towarzystwa.

Rozpatrzywszy tę sprawę, wysłuchawszy opinii p. ob. oberprokuratora i podzielając zapatrywania ministra spraw wewnętrznych na to, że cele projektowanego polskiego Towarzystwa „Oświata“, skierowane do wzmocnienia i utrwalenia polskich idei narodowych i zjednoczenia polaków, są zupełnie sprzeczne z zasadniczymi zadaniami rosyjskiej polityki państwowej w kraju Południowo-Zachodnim, Senat rządzący uznaje, że wobec tego Towarzystwo „Oświata“ nie może być zarejestrowane na mocy p. I art. 6 czas. przepisów o związkach i stowarzyszeniach (uzupełnienie do art. 118—I ust. d. c. art. tom XIV kodeksu wyd. 1906 r.), a dlatego postanowienia skargi petentów nie uwzględnić.

Dla ogłoszenia o tem osobom skarżącym i w odpowiedzi na raport z d. 23 lutego 1906 roku za № 2328 rozkazuje posłać ukazy gubernatorowi podolskiemu, jak również ministrowi spraw wewnętrznych w odpowiedzi na raport z d. 16 lipca 1908 roku za № 15,468.

Dnia 4 września 1909 r.

Obersekretarz (podpis). Za pomocnika obersekretarza (podpis).

O pomnik Chopina.

W ostatnich dniach rozeszła się po Warszawie pogłoska, że Paderewski cofnął ofiarowane już 20,000 rb. na pomnik Chopina, jaki miał być wzniesiony w Warszawie według projektu W. Szymanowskiego: projekt ten w swoim czasie na umyślnie ogłoszonym konkursie uzyskał pierwszą nagrodę.

Jedno z pism warszawskich, wspominając o cofnięciu ofiary, zaznaczyło, że przyczyną cofnięcia ofiary było orzeczenie pewnych kół artystycznych, jakoby projekt W. Szymanowskiego skopiowany był z jakiegoś cmentarnego pomnika w Paryżu.

Dotknięty tym zarzutem artysta, przesłał „Kuryerowi Porannemu“ list otwarty, w którym zarzut ten nazywa oszczerstwem, twierdzi, że pomysł pomnika powziął na ośm lat przed jego wykonaniem, o czem wiedziano w Paryżu i w Krakowie, wzywa owe Koła artystyczne, aby wymieniły ów pomnik paryski, z którego pomysł jakoby miał być zaczerpnięty, wreszcie przytacza

Z piśmiennictwa.

— Nowości literackie (wyd. St. Sadowskiego). Ostatni tom r. b. zawiera ceną pracę historyka W. Przyborowskiego p. t. „Przyczyny upadku Polski“, w której autor rzuca nowe światło na naszą przeszłość historyczną. Właściwa temu autorowi barwność i lekkość wykładu czyni z tego zarysu historycznego nie tylko pożyteczną, ale i przyjemną lekturę, a książka, wydana ozdobnie, zawierająca 5 portretów, stanowi może piękny dar gwiazdkowy.

— Nakładem firmy Gebethnera i Wolffa wyszło nowe wydanie utworów Juliusza Słowackiego p. t. „Pisma“. Ułożył je do druku Artur Górski. Całość zawiera 6 dużych tomów i kosztuje tylko 4 ruble.

— Księgarnia M. Arcta prócz książeczek, o których daliśmy obszerniejsze sprawozdanie przed paru dniami, wydała jeszcze:

„Czytajmy sami“, zbiór powiastek i wierszyków, zebrany przez Maryję Bujno, „Paziowie króla Zygmunta“, rzecz napisana przez Antoninę Domańską z ilustracjami A. Gawińskiego, oraz Walerego Przyborowskiego powieść historyczną „Młody Konfederat Barski“.

— Nakładem Jakóba Mortkowicza wyszły:

F. Lazarusowny „Moja gromadka“, z ilustracjami M. Gawelkiewicz-Chybińskiej, Janusza Korczaka „Moški, Joski i Srule“, z ilustracjami Lipszycowej, Selmy Lagerlof „Cudowna podróż“ oraz bardzo ładne opowiadanie dla małych dzieci „Przygoda w lesie“ z kolorowymi ilustracjami. Powiastki tłumaczyła Mortkowiczowa, ilustrował K. Frycz.

— Nakładem księgarni G. Centnerszvera i Sp. wyszła książeczka dla małych dzieci p. t. „Radosny dzień“, kolorowana.

— Pod redakcją Antoniego Orłowskiego ukazał się kalendarz „Grünwald“ na pamiątkę 500-iej rocznicy pogromu krzyżaków. Ogólny tytuł kalendarza „Ojczyzna nasza“.

Z WARSZAWY.

* Bank Towarzystw współdzielczych.

O powstającym w Warszawie „Banku Towarzystw współdzielczych“ mówił w Stow. kupców polskich przysły dyrektor tego Banku, p. St. Karpiński. Na wstępie prelegent podkreślił, że współdzielczość przestała być już sprawą „porządku wyższego“, lecz zesłała na tory życia codziennego, stając się niejako jego potrzebą i podporządkowując się warunkom ruchu ekonomicznego. Z tego wychodząc założenia, Bank współdzielczy musi być instytucją ściśle ekonomiczną. Czy Bank ten z punktu widzenia ekonomicznego jest potrzebny? Odpowiedział na to, według prelegenta, jest to, że po dzień 1 grudnia r. b. na akcyonaryuszów Banku zapisały się 232 kooperatywy. Najwięcej zainteresowania okazały Tow. drobnego kredytu: pożyczkowo-oszczędnościowe i kredytowe. Celem Banku będzie rozszerzenie działalności drobnych kooperatyw przez odpowiednią regulację ich stanu pieniężnego. Kooperatywy kredytowe będą korzystały zawsze z kredytu bankowego i przelewały nadmiar gotowizny do Banku, który w ten sposób otworzy im rynek pieniężny. Bank będzie instytucją akcyjną, a to dlatego, że forma ta nie krępuje go w operacjach finansowych. Według ustawy—o ile w czasie działalności Banku okaże się strata 1/4 kapitału akcyjnego—nastąpi likwidacja Banku. Ta sama ustawa ogranicza manipulacje bankowe na tym punkcie, że Bank musi oddawać nadwyżki gotowizny, otrzymanej z instytucji współdzielczych, tylko innym kooperatywom. Organizacja Banku została już ukończona, a kapitał zakładowy został zebrany. Z 4,000 akcji—2,500 zakupiły kooperatywy, 1,500—osoby prywatne. Działalność Banku rozpocznie się 20 stycznia.

Po otwarciu dyskusji przemawiali pp.: Dmochowski, który oponował prelegentowi, jakoby kooperacja przestała być już ideą społeczną, i p. Emil Peretz, który kwestyonował praktyczność niektórych projektowanych przez Bank operacji.

* Wezwanie do opuszczenia Warszawy.

Przed kilku dniami przybył do Warszawy i zamieszkał w Brystolu znany działacz rosyjski, b.

duchowny prawosławny i b. poseł G. Petrow, miał on w Warszawie oczekiwać na syna, który powraca ze Szwajcaryi. Jak donosi „Swob. słowo“ onegdaj do hotelu przybył komisarz policyi z 2 agentami ochrony i, wy pytawszy się o przyczynę przyjazdu do Warszawy, zakomunikował mu rozporządzenie oberpolicmajstra, aby niezwłocznie wyjechał z Warszawy. Petrow prosił o pozwienie pozostania choć do przyjazdu syna, lecz komisarz, porozumiewszy się przez telefon z kancelaryą oberpolicmajstra, oświadczył, że to niemożliwe. Wobec tego p. Petrow wczoraj zrana opuścił Warszawę i wyjechał do Wilna. Przed wyjazdem wzięto od niego zobowiązanie piśmiennicze, że nie przyjedzie ani do Warszawy ani do Królestwa Polskiego.

* Ujęcie mordercy.

Agenci wydziału śledczego aresztowali w domu № 6 na placu Witkowskiego uczestnika zabójstwa lokaja Łapińskiego, w mieszkaniu doktora Zięciakiewicza. Jest to młody człowiek, lat dwudziestu kilku, nazywa się Jan Jaworski.

W piwnicy wyżej wymienionego domu znaleziono schowane tam 229 rb. w srebrnej monecie, zakrwawiony noż, chustkę do nosa i okrwawioną rękawiczkę drugiego współnika, aresztowanego poprzednio — Barańskiego. Trzeciego współnika poszukuje policja i są poważne dane, że i ten wkrótce pochwycony zostanie, gdyż policja jest już na tropie.

Z KRÓLESTWA.

Poswięcenie kościoła. Przed tygodniem w Opatówku pod Kaliszem odbyło się uroczyste poświęcenie świątyni, wzniesionej staraniem proboszcza ks. Marczewskiego. Zjazd był olbrzymi. Nabożeństwo celebrował o. gen. Rejman, kazanie miał ks. prałat Skarzyński. J. E. ks. biskup Zdzitowiecki przysłał błogosławieństwo, oraz podziękowanie proboszczowi i parafianom.

Zwalczanie katolicyzmu. Odbyty w Chełmie niedawno doroczny zjazd duchowieństwa prawosławnego eparchii chełmskiej uznał, że powzięte na zjeździe misyjarskim w Kijowie postanowienia są bardzo stosowne dla Chełmszczyzny. Wobec tego zjazd postanowił, nie czekając na wyłączenie Chełmszczyzny, wszystkie uchwały zjazdu kijowskiego w kierunku zwalczania katolicyzmu stopniowo wprowadzać w życie, zastosowując je do warunków miejscowych. Uchwalono również zwrócić się do władz miejscowych z prośbą o okazanie duchowieństwu prawosławnemu poparcia przy zastosowaniu niektórych uchwał zjazdu misyjarskiego.

W oczekiwaniu wyłączenia. Aby ułatwić szybsze wyłączenie Chełmszczyzny z obszaru Królestwa Polskiego pod względem administracyjno-dyoccezjalnym, chełmski konsystorz prawosławny rozpoczął już przemianowywanie dekanatów prawosławnych, tak, aby odpowiadały przyszłym granicom nowej gubernii. W tym celu do lubelskiego miejskiego dekanatu przyłączono parafie prawosławne w powiecie lubartowskim i puławskim — lubelski zaś dekanat powiatowy przemianowano w krasnostawski.

Śmierć z zakażenia. We wsi Łoszkowie nad Bugiem pewien właściciel brzytwą wyciął wieprzowi swemu wrzód pod gardłem. W kilka dni później tą samą brzytwą skaleczył się w palec u nogi. Z początku nie zwrócił na to uwagi, wkrótce jednak noga mu spuchła, w tydzień umarł wskutek zakażenia krwi.

Wzorowa gmina. Do wyjątkowych gmin w kraju zaliczyć należy gminę Grabówka, w powiecie częstochowskim. W gminie tej w r. b. otwarto 3 szkoły ludowe, tak, że jest ich obecnie 9. Jest to bodaj jedyna w kraju gmina, posiadająca taką liczbę szkół.

Z dzielnic polskich.

GROB GENERAŁA DWERNICKIEGO. Z inicjatywy członków oddziału konnego Sokoła lwowskiego zawiązał się komitet odnowienia pomnika gen. Dwernickiego na cmentarzu w Łopatynie.

Komitet ten postanowił po porozumieniu się z rodziną s. p. generała i miejscowymi czynnikami odrestaurować pomnik, otoczyć go żelazne-

mi sztachetami, wmurować we dworzec Łopatynskim, gdzie bohater z pod Stoczka i Baranów żył, wota dokonał, tablicę pamiątkową, wydane popularyzarną broszurę ilustrowaną, przypominającą czyny i zasługi generała, w końcu oddać uroczyste pomnik pod opiekę ludności łopatynskiej.

Z LITWY I RUSI.

Nowy kościół w Kijowie. W ubiegłą niedzielę odbyło się w Kijowie poświęcenie nowo zbudowanego kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja. Obrzędu tego dopełnił ks. biskup-sufagan Karas, który umyślnie w tym celu zjeżdżał do Kijowa. Nowy kościół, wzniesiony w stylu gotyckim, o dwu strzelistych wieżach, należy podobno do najpiękniejszych z pośród wzniesionych w ostatnich latach w Europie.

Lipawa czy Libawa?

W „Gońcu Wileńskim“ p. Lubomir Hryciewicz pisze pod powyższym tytułem:

„Miasto portowe Lipawa zawdzięcza swe powstanie w zamierzonej przeszłości litewsko-łotewskiemu rybakom, którzy od wielkiej ilości lip tam rosnących (po lit. i lot. liepa) nadali mu nazwę Liepoja vel Liepaja, która do dzisiejszego dnia w języku miejscowego ludu bez zmiany przetrwała. Gdy się Niemcy w kraju nadbałtyckim usadowili i ludy miejscowe pod swą władzę zagarnęli, zgermanizowali powyższą nazwę na „Libau“, skąd znowu łacińskie „Liba“, „Libavia“ urobili, i te dość dziwaczne słowa do wszystkich swych aktów wprowadzili.

W Polsce zaś, za istnienia Rzeczypospolitej, port powyższy, fundując się na nazwie ludowej, zawsze Lipawą się nazywał, tak w aktach sądowych, po polsku pisanych, jak i w prywatnej korespondencji, czego liczne dowody oglądałem, a niektóre nawet posiadam. Popiera to moje twierdzenie i wydany w Wilnie w drukarni x.x. Bazylianów w roku 1766 „Lexykon Geograficzny dla gruntownego pojęcia gazet i historii, napisany przez X. Hilaryona Karpińskiego“, gdzie takie opisanie znajdujemy: „Lipawa, For: Kurlandzka, z portem, nad Bałt: holduje Xiążęciu Kurlandzkiemu l. o mil 14 od Meml. 16 Goldingen, 34 Nitawy. Dług 39⁰⁰ sz. 56⁰ 17“.

Oprócz tego znajdują się i dziś jeszcze na Litwie starzy ludzie, którym dotąd „Libawa“ przez wargi nie przechodzi. Po podziale Polski germanofilska wówczas administracja rosyjska przyjęła zniemczone nazwy wszystkich tych miejscowości, które dawniej w skład Rzeczypospolitej wchodziły, nie stosując jednak tej zasady do innych krajów (dowodem tego rosyjskie nazwy Wiena, Rlm, Paryż), i w ten sposób usankcjonowała takie kwiateczki niemieckie jak Lemberg, Kenigsberg, Danzig, Kolberg, Tiltz, Polangien, Kretingen, Libawa i t. d.

A my? My przez karygodne niedbałstwo i, dajcie mi ziomekowie, przez wielką ignorancję w rzeczach historyczno-etnograficznych, pogodziliśmy się milczkiem z nową nazwą „Libawa“ i wprowadziliśmy ten potworek językowy (niemiecki pierwiastek ze słowiańską końcówką) nie tylko do naszej potocznej mowy, która zbytnią poprawnością nie grzeszy, ale nawet i do literatury. Nie ustrzegł się, niestety, tego błędu nawet tej miary badacz naszej przeszłości jak Zygmunt Glogier (Geografia historyczna ziem dawnej Polski, str. 324), ale smutna to dla nas pocięcha.

Przeto jest rzeczą słuszną i konieczną, byśmy do dawnej nazwy „Lipawa“ powrócili. Jednakże nieźleby było przez jakiś czas w nawiasie dodawać i utartą nazwę „Libawa“, a to dla uniknięcia omyłek i nieporozumień, nim się teraźniejsze pokolenie do takiej „nowości“ przyzwyczai“.

OFIARY.

Na Towarzystwo wpisów szkolnych.

Zamiast wienca na trumnę niedoszłego s. p. inżyniera Kazimierza Sokołowskiego, złożył E. Freudenberg 10 rubli.

Na gniazdo Tow. opieki nad dziećmi.

Zebrało w fabryce Helnzla i Kunitzera w Widzewie (oddział składalnina) 4 rb. 15 kop.

Specjalista chorób skórnych włosów, wenerycznych oraz niemocy płciowej
Dr. St. LEWKOWICZ
 Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.
 Badanie krwi przy syfilisie.
 Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
 Przyjmuje od 9-11 i od 6-8 w., w niedziele od 9-3. Dla pań od 5-6 wiecz. 114

Specjalista chorób skórnych włosów, wenerycznych i dróg moczowych
 Przyjmuję codziennie od 8-11 w południe i od 4-8 wieczorem; w niedziele i święta od 9-2 w poł.
 Dla pań osobna poczekalnia.
Dr. B. Rejt,
 ulica Średnia № 5. 149r

Dr. L. PRYBULSKI
 CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE (syfilis) I MOCZOPŁOCIOWE (endoskop i cystoskop) I NIE-MOCZE PŁCIOWE.
 Ul. Południowa № 2.
 powrócił.
 Przyjmuje od godz. 8-11 r. i od 4-8 w. po poł. 1420-r

Dr. S. KANTOR
 Specjalista chorób skórnych (włosów), wenerycznych (syphilis) i niemocy płciowej.
 Krótka № 4.
 Przyjmuje od 8-2 r. i od 6-9 wiecz., panie od 5-6 pp. 1818

Dr. S. SZMITKIND
 Średnia № 2.
 Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
 Leczenie elektrycznością i masażem
 Przyjmuje od g. 8-11 rano, od 5-8½, wiecz. 469-r

Dr. Feliks Skusiewicz
 Choroby skórne i weneryczne
 Andrzeja 13.
 Przyjmuje od 9-10½, rano i od 4-8 po poł. W niedziele i święta od g. 10-1. 507-a

Doktor Medycyny Edward Bernhardt
 OEGIELNIANA 19
 powrócił do zdrowia, przyjmuje z chorobami wewnętrznymi, (specjalnie: płuc i serca)
 od godz. 9-12 przed poł. i od 4-7 wieczorem. 2541-10

Dr. LUCYAN KOZIOŁKIEWICZ
 (junior)
 przyjmuje od 8-10 r. i 5-7 pp. PIOTRKOWSKA 200, II piętro.
 Specjalność: choroby wewnętrzne 2607-8-6

Dr. D. Helman
 POWRÓCIŁ.
 Specjalista chorób uszu, nosa, krtani i gardła.
 Przyjmuje od godz. 10-12 r. i od 5-7 w. MIKOŁAJEWSKA 4, obok Dzielnej. 762

Dr. med. Z. Golc
 chor. skórne i wenerycz.
 PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

Dr. E. Sonnenberg
 Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
 OEGIELNIANA 14.
 Od g. 11-1 i 4-7½ w. 76r

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

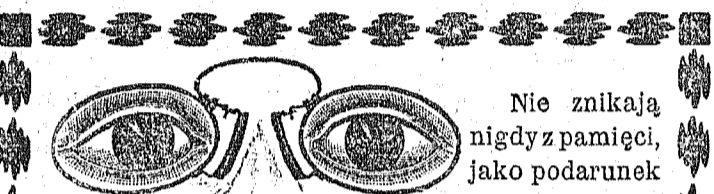
Gabinet Roentgenowski i Światło-leczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego

WOLCZANSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płaca za poradę 60 kop.
 Leczenie promieniami Roentgena, lampą Finsona i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonwalizacja). Elektroliza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem Kąpiele elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syfilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw.
 Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11½-1½ pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano i od 12½, do 1½, po południu. 2145r

NOWOOTWORZONY SKLEP TOWARÓW GALANTERYJNYCH I NORYMBERSKICH
K. JAROCINSKIEJ, Piotrkowska 123
 Poleca: **WOALKI** od 35 kop., **REKAWICZKI, SERDAKI, TOREBKI** ręczne, **PORTMONETKI, Szale** gazowe i wełniane, **Zabawki.** Ceny przystępne.
 2729-6-5

Nie znikają nigdy z pamięci, jako podarunek
złote okulary, binokle, lornetki
 niezbędne w teatrze, na polu; barometry, wskazujące pogodę lub deszcz; cyrkle do rysowania; latarnie magiczne dla dorosłych i dzieci, nawet termometr pokojowy za 20 kop., potrzebny w każdym mieszkaniu—poleca je:
S. LEWIŃSKI, Dzielna № 1. 2782

Rada Opiekunów Wieczornych Kursów Handl.
 przy Stowarzyszeniu Wzaj. Pomocy Pracowników Handlowych m. Łodzi (Długa 45)
 zawiadamia, że wykłady na kursach wieczornych rozpoczną się 14 stycznia 1910 r. Zapisy przyjmuje Kancelaryja kursów codziennie od godz. 7½ do 10 wiecz. 2706-5-5

NOWOOTWORZONY Skład płótna i bielizny
 pod firmą
„ENDWEISS I KOTT”
 Piotrkowska 65 róg Benedykta vis à vis Grand-Hotelu
 poleca na nadchodzące święta:

Płótna Jarosławskie we wszystkich szerokościach najlepszego gatunku.
 Wyprawy kompletne.
 Stołową bielizną białą i kolorową.
 Dymę (Inlet) na wssypy i Drelich na materace.
 Kołdry wełniane, pikowe i atlasowe.
 Ręczniki i ścierki.
 Chustki do nosa płócienne i batystowe.
 Bieliznę męską i damską w wielkim wyborze.
 Żaboty, kołnierzyki haftowane najświeższej mody.
 Wyroby pończosznicze.
 Halki włóczkowe, alpagowe i jedwabne.
 Bieliznę wełnianą krajową i zagraniczną.
 Rękawiczki skórkowe i włóczkowe.
 Krawaty angielskie i wiedeńskie w dużym asortymencie.

Wszelkie zamówienia w zakresie tej branży wchodzące wykonywają się dokładnie i szybko.
Ceny stałe, umiarkowane, OBSŁUGA SUMIENNA
 2769

Miejscowa przedalnia majstra
 szewcowa poszukuje ewentualnie podmajstrzego do oddziału czasaln. Oferty uprasza się składać w Administracyi „Rozwoju” pod lit. „A. B. C.” 2859-3-1

Pracownia Gorsetów
 dawniej Mikołajowska 53
NATALI KĘDZIEŃSKIEJ
 przyjmuje obstalunki i reperacye.
 1575 Piotrkowska 115 m. 6.

Grabne ogłoszenia.

- AIA!A!** Wyjeżdżając sprzedam meble z kilku pokojów tanio: Kredens, 12 krzeseł, stół, otomana, szafy do ubrania, 2 łóżka z materacami, bielizniarka z lustrem, toaletka, szafka nocna, umywalka z marmurem, biurko, biblioteka, garnitur mebli, tremo, obrazy, lampy i różne drobiazgi. Szkołna 23 m. 3. 5261-3-3
- A.A.** Francuzkę, przybyłą z Fryzji poleca Biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej. Piotrkowska 92, I szczebel. 5320-3-3
- Budka i sklepik do sprzedania.** Nowo-Zarzewska № 72. 5304-3-3
- Billard kregielkowy** w bardzo dobrym stanie tanio do sprzedania. Wiadomość u stróża, Przejazd № 65. 5295-3-3
- Do wynajęcia 3 pokoje** z kuchnią od Nowego Roku. Konstantynowska 57. 5293-6-3
- Doświadczony korepetytor** przyspasabia do wszystkich klas gimnazjum, oraz na świadectwa. Wiadomość Dzielna 40, m. 1 od g. 7-8. 1545
- Do sprzedania sukna kremowa,** mało używana, za 6 rubli. — Benedykta 32 m. 12. 5317-2-2
- Jest do sprzedania 20 sklepów** kolonialnych oraz piwiarnie i inne interesy handlowe. Gubernatorska 12-44. 5301-3-3
- Kawiarnia** w dobrym punkcie z 2 bilardami kregielowym i piramidkowym zaraz do sprzedania z powodu zmiany interesu. Wiadomość Englewicka 27. 5291-3-3
- Maszyny 3** sprzedam, ul. Złota № 3 m. 52. 47846128-0
- Mamka 2** miesięczna poszukuje miejsca. Pańska 85. Wiadomość u Kwiatkowskiego. 5343-2-1
- Pokoju umeblowanego** poszukuje nauczyciel przy ulicy Spacerowej, Benedykta, Andrzeja lub Zielonej. Zgłoszenia proszę pod literą B. do Administracyi „Rozwoju”. 5145-2-1
- Poszukuje posady** człowiek z dobremi świadectwami, wszelkich wyrobów materyałow grabarskich cegielni ręcznych i maszynowych i dobrze znający się na wypalaniu cegły i wogóle na wszelkich robotach. Adres: Radogoszcz, ulica Ciemna № 16. Ignacy Przybyszewski. 5346-2-1
- Potrzebna bonaniemka** do dzieci i pomocy w domu. Zarzawska № 65. szkoła. 5423-3-2
- Paniatka z 4-ro klasowem** wykształceniem poszukuje miejsca kasyerki lub jakiej innej posady. Oferty pod G. M w „Rozwoju”. 5307-3-2

- Podmajstrzy na angielskie** warztały poszukuje mlejsca. Nowo-Zarzewska № 9 m. 27. 5349-2-1
- Potrzebna młoda,** sympatycznej powierzchowności dziewczyna, znająca się na kuchni, na bardzo dogodnych warunkach. Wiadomość Piotrkowska 103 w podwórzu „Zagon”. 5338-3-1
- Potrzebny pomocnik** fryzjerski, zaraz. Konstantynowska 57. 5354-2-1
- Pokój do wynajęcia** dla inteligentnej kobiety. Piotrkowska 92-45. 5319-3-3
- Pokój dla kobiety** do wynajęcia zaraz, może być z meblami. Długa № 20 mieszk. 5. 5328-3-2
- Potrzebna dziewczyna** do dziełka i drobnej posługi. Wiadomość w „Rozwoju”. 5306-5-3
- Sklep rzeźniczy** z całym urządzeniem zaraz do sprzedania. Wiadomość ul. Widzewska № 128. 5325-3-2
- Sklep do wynajęcia.** Konstantynowska № 68. 5294-3-3
- Są do sprzedania** a świerki, wysokie do 15 łokci. Ul. Przejazd róg Piotrkowskiej. 5344-1
- Zaginęła suzka** zółta z obrozą na szyi za № 329. Uprasza się odprowadzić na ul. Południową № 59 (straż ogniowa) 5316-3-3
- Znaleziono rysunki** dekoracyjne i meblowania mieszkań. Prawy właściciel może je odebrać w godzinach biurowych w Administracyi „Rozwoju” 5340-3-1
- Z powodu zmiany** interesu sklep kolonialny bardzo tanio do sprzedania. Brzozińska № 43. 5342-2-1
- Zagubione dokumenty.**
- Andrzej Jagielski** zgubił paszport, wydany z gm. Leszno, pow. łęczyckiego. 5337-3-1
- Jan Nuc** zgubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Schellblara 5335-1
- Zaginał paszport 1/12** na imię Józefa Maczek, wydany z magistratu miasta Łęczycy. 5350-3-1
- Zaginał paszport** na imię Romana Jendzejewskiego, wydany z gminy Wałowice, powiatu rawskiego. 5347-3-1
- Zaginęła karta** od paszportu, wydana z fabryki Radkiego na imię Józefa Włodarczyka 5343-3-1
- Zaginęła metryka** ślubna na imię Józefa Sebiarka, wydana przez księdza parafii Łaznów. 5314-3-1
- Zaginał kwit** od paszportu na imię Waleryj Stelmazak, wydany z fabryki Hofflehtera. 5336-1
- Zaginał paszport** na imię Wiktora Bruna, wydany z miasta Warszawy. 5351-3-1
- Zaginał kwit** od paszportu na imię Józefa Ochockiego, wydana z fabryki Haertiga. 5353-3-1
- Zaginał kwit** od paszportu, wydany z fabryki Szejwerta na imię Jana Jendrycha. 5352-1
- Zaginał paszport** na imię Stanisława Apela, wydany z gm. Żelów, pow. łaskiego. 5311-3-2
- Zaginał kwit** od paszportu na imię Stanisława Bryńskiego, wydany z fabryki Rozenblatt. 5308-3-2
- Zaginał paszport** na imię Franciszka Rybickiego, wydany z gminy Grzybk, powiatu łuckiego. 5310-3-2
- Zaginał kwit** od paszportu na imię Antoniego Byszewskiego, wydany z fabryki Dessurmonta. 5322-3-2
- Zaginał paszport** na imię Józefa Barbarskiego, wydany z magistratu m. Błaszki. 5324-3-2
- Zaginał paszport** na imię Maryli Stejskiej, wydany z gminy Żelów. 5333-3-2
- Zaginał paszport** na imię Feliksa Kapica, wydany z gminy Grabica, powiatu piotrkowskiego. 5315-1-2
- Zaginał paszport** na imię Stanisława Choinego, wydany z gminy Piaskowice. 5290-3-3

PLYTKI „ZONOFON“

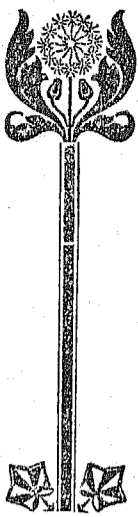
uznane za najbardziej udoskonalone w artystycznym wykonaniu pp. artystów

Cesarskich teatrów: Baklanowa, Andrejewa, Bolszakowa i t. d.; Roman- sy cygańskie: A. D. Wialcowej, War- skiego i t. d.; Chórów: Archangielskiego, Warszawskiego, Pawłowa i t. d.; Orkiestr: Lejb-Gwardyi pułku konnego.

CENA DWUSTRONNYCH płytek: mała 65 k. grand rb. 1.25

Sprzedają się we wszystkich składach gramofonów i instru- mentów muzycznych.

Żądacie katalogów płytek „ZONOFON“. 2356 R

Hurtowy skład piwa BROWARÓW PAROWYCH C. STRYCKI W RYDZE

poleca na nadchodzące święta wyborowe gatunki pi- wa, a mianowicie: Pilzeńskie, Monachijskie, Marcowe, Bock i Porter.

Skład: ul. Piotrkowska № 215

TELEFONU № 736.

2860-3-1

PIERNIKI Z RABATEM!!

KAZIMIERZ WOLSKI

Łódź, ul. Konstancynowska 8, róg Zachodniej

poleca na nadchodzące święta:

- Wina Węgierskie wytrawne, Maślacze i tokaje
- Wina Francuskie białe i czerwone
- Wina Hiszpańskie
- Wina Reńskie, Burgundzkie
- Wina Szampańskie, krajowe i zagraniczne
- Wina Krymskie i Kaukaskie
- Wino Vermouth.

Koniaki, Likieri, Wódki, Rumy krajowe i zagraniczne.

Pierniki Wróblewskiego, „Złotego Ula“ i Mystkowskiego z rabatem, oraz towary kolonialne i delikatesy w doborowych gatunkach.

Od win i wódek ustępują 10% — prócz win Szampańskich i udziałnych.

2726-3 3

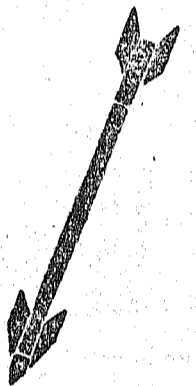
Kawior Astrachański i Amurski, Ryby wędzone i Marynaty.

Bakalie mieszane i świeże owoce.

Posiadam na składzie w wielkim wyborze 2656 **Otomany** wszelkiego rodzaju, po cenach niskich. Polecam Szan. Publiczności zwiedzenie mojej pracowni.

F. Mikszewski, Piotrkowska 183.

Dobrze

I tanio kupuje Sz. Pan tylko u **Schmechla i Rosnera** Piotrkowska 100.

„Sprawność wykonawcza

której wymagają czasy obecne, a której orga- ny cielesne i duchowe - mięśnie i nerwy, wysilają się do najwyższego stopnia i przed- wześnie wyczerpują, nie może być

utrzymana

ani przywrócona należyte przez zwykłe środki odżywcze. Liczne powagi lekarskie stwierdzają możliwość szybkiego oraz trwałego wzmocnienia

przez Sanatogen Bauera.

Sanatogen Bauera jest do nabycia w każdej aptece i składzie.

Ilustrowaną broszurę wysyła na żądanie główny przedstawiciel Zakładów Sanatogenu na Królestwo Polskie, p. S. Karczewski, Warszawa, Nowo-Senatorska No. 4.

2738-2-2

IOSTATNIA NOWOŚCI

!Jedynе dzieło w polskiej literaturze!

„TAJEMNICE i ZAGADNIENIA“

mail, hipnotyzmu, spirytyzmu i magnetyzmu, stronic 268, około 50 rysunków.

Powyzsze dzieło zostało ułożone według najlepszych źródeł i traktuje o nauce Magii, która, istniejąca od wieków, znana jest wszystkim z nazwy; chociaż nieliczni tylko posiadają o niej istotne, oparte na poznaniu treści, pojęcie. Obok objaśnienia zasad, dzieło to przeważnie zawiera przepisy praktycznego zastosowania Magii, wskutek czego każdy z czytelników zdoła osiągnąć dzięki niemu wy- niki zdumiewające, ogólnie uważane przez niewtajemniczonych za niemożliwe. Przed czytelnikiem otworzą się wrota nowych czarodziejskich światów, pozna on i zdobędzie sztukę kierowania temi ukrytymi potęgami, których dotąd był Igraszka. Nadto dzieło to za- wiera nieocenione wiadomości praktyczne z dziedzin pokrewnych Magii, jak Spirytyzm, Magnetyzm, Hipnotyzm i t. p., wykład jest zro- zumiąły i przystępny dla każdego czytelnika.

Cena rb. 2, z przesyłką rb. 2.30, za zaliczeniem o 10 k. drożej. Do nabycia we wszystkich księgarniach w Warszawie i na prowincyi.

Skład główny w Księgarni Popularnej w Warszawie, Ś-to Krzy- ska 42. Wypisujący jednorazowo 5 egz., za przes. nie płacą, 2648

Różycy, przystanek Żakowice

Jest do sprzedania 6 mórg ziemi na bardzo dogodnych warunkach. Teren odpowiedni pod założenie willi. Wiadomość w „Rozwoju“ u p. Musiała lub w domu przy ul. Przezd 47 m. 14. 2400

TANIO!!!

do w prywatnym mieszkaniu **plócienka i wełny** ręczne tkane oraz **MATERIAŁY** z I-go Tkackiego **ZWIĄZKU ROBOCZEGO** **Nikolaiewska 9 m. 2.** prawa oficyna, parter. 27125

LEOPOLD STOLKIND & C-o W MOSKWI.

PERFUMY

- „COEUR de JANETTE“
- „CHYPRE“
- FIJOLEK
- HELIOTROP
- KONWALIA MAJOWA
- „PEAU d' ESPAGNE“
- REZEDA
- STORCZYK
- „TRÉFLE“
- „VERA-VIOLETTE“

Reprezentacja: **W. KREMKY & C-o, WARSZAWA** MARSZAŁKOWSKA 81 — tel. 23. 2804-4

MASŁO

- I Śmietankowe
- II Świeże solone
- III Kuchenne

na beczki, pudy i funty z dostawą do domów poleca

SKŁAD MASŁA Piotrkowska № 117. 2655-6

Na Advent!

Na Advent!

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Metoda ułatwiona. Tam też mogą zgłaszać się osoby z zaniedbaną edukacją. Długa 83, I piętro. 2514-d-14

Nauczycielka

polka, władająca językami: fran- cuskim, rosyjskim i niemieckim — poszukuje lekcyi. Przygotowuje do szkół; udziela korepetycyi. Oferty proszę składać w admin. „Rozwoju“ pod Z. Z. 2463-d-0

LEPSZE PIWO KRAJOWE
 Łódzkie, Kulmbachskie i Bawarskie
 Towarzystwa Akcyjnego Browaru parowego
Haberbusch i Schiele
 W WARSZAWIE.
 Ezystuje od roku 1846
SKŁAD W ŁODZI: Przejazd Nr. 65 2808-3

Z dostawą do domów

Butelkowe i w amatach

Wina Chasła

naturalne i odznaczają się wyborowym smakiem.

Czerwone
od 40k.-1rb. 25k. za butl.

Białe
od 40k.-1rb. za butl.

Deserowe
od 80k.-2rb. za butl.

Skład w Łodzi
ulica Piotrkowska 199-99

24391

Cukiernia A. Hobeck

ul. Zawadzka № 12.

Poleca pierniki na czystym miodzie własnego wyrobu, na choinkę czekoladki, cukry ozdobne, torty, struclę z makiem i różnymi masami i t. d. Przyjmuje się wszelkie obśtalunki, polecając się Sz. Publiczności. Do pierników 15 proc. rabat.

2798

Klinika

chorób zębów i jamy ustnej

otwarta w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 33.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Konsultacya bezpłatnie. Wyrwanie zęba 10 kop. Piomb 35 kop. Sztuczny zęb 60 kop. Przeróbka i reparacye sztucznego zęba 50 kop. — Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze zębów.

W OCZY SIĘ RZUCAJĄ

kolosalnie niskie ceny

Wyprzedaży Gwiazdkowej

— u —

Schmechla i Rosnera

Piotrkowska № 100

Damskie palta	dawniej 25.50	teraz 17.—
Bluzki jedwabne	7.25	teraz 4.90
Halki jedwabne	6.50	teraz 5.—
Halki alpagowe	1.70	teraz 1.45
Szlafroki	5.50	teraz 4.50
Pałtociki dla dziewczynek	10.25	teraz 6.50
Szale do teatru		teraz 2.80

Nadzwyczaj tanio!

Garnitury marynark.	dawniej 15.—	teraz 10.—
Palta zimowe	24.—	teraz 18.—
Spodnie	4.25	teraz 2.90
Kamizelki fantazyjne	4.50	teraz 2.75
Garnitunki dzieciinne	3.50	teraz 2.75
Garnitunki uczniowskie	6.—	teraz 4.35

Niebywałe tanio!

Futro damskie z karakufowym kołnierzem	teraz 50.—
Futro męskie z karakufowym kołnierzem	teraz 85.—
Żakiety z angielskiego kotika 90 cm. długi	teraz 33.—
Żakiety " 115 cm. długi	teraz 50.—

2855

Odpowiedni podarunek gwiazdkowy
 Wielki wybór kanarków harceńskich i innych ptaków afrykańskich i brazylijskich. Papugi mówiące. Pokarm i różne środki odżywcze dla chorych ptaków. **L. Hofses**, ulica Główna № 40 (w sklepie). 2775-3

Wygubiam radykalnie KURZAJKI
 Piotrkowska 132 m. II.
 Przyjmuje od 10—12 rano i od 6—8 wieczorem. 2589-20

Dobrze prosperująca 2725-5
PIWIARNIA
 do sprzedania. Przejazd № 50.

Czeska orkiestra
 w każdym czasie do wynajęcia. Wiadomość: ul. Pańska № 3, m. 42.
 2792 Franz Souczek.

Magazyn OBUWIA Ant. PRUSKIEGO
 poleca obuwie damskie, męskie i dzieciinne, znane ze swej dobroci i trwałości; przyjmuje wszelkie obśtalunki i reparacye. **Geny niskie.**
 Warsztat przy sklepie — Łódź, PIOTRKOWSKA 118. 1504441

MIESZKANIE, składające się z 3 dużych pokoiów, kuchni i przedpokoju przy ulicy Zgierskiej № 166 do wynajęcia od Nowego Roku Stróż wskazuje. 2791-3-2

EGZYSTUJĄCA OD LAT 17 W ŁODZI
Pracownia haftów i ZNACZENIA BIELIZNY D. Mazurkiewiczowej
 Przejazd 12 m. 14,
 w podwórzu, w oficynie II piętro przyjmuje wszelkie roboty w zakres haftu wchodzące, wykonywa takowe starannie, na czas oznaczony, po możliwie niskich cenach. **Przyjmuje się uczennice.**

w OFICYNIE 2-gie PIĘTRO.

Ulica PRZEJAZD Nr 12.

BAKALIE MIESZANE, OWOCE WYBOROWE.

Handel win i towarów kolonialnych

Kazimierz Wolski

ul. Konstantynowska 8, róg Zachodniej.

Poleca oryginalne wino szampańskie wykwinne w smaku

„Victoria”

REIMS
 SEC i DEMI SEC

którego ma wyłączną sprzedaż na Łódź oraz poleca pierniki z rabatem.

Od win, znanych ze swej dobroci i wódek — ustępuje 10% prócz win udzielnych i szampańskich.

2754-3-3

KAWIOR ASTRACHAŃSKI ŚWIEŻY I MARYNATY.

ZARZĄD BAŁUCKIEGO TOWARZYSTWA WZAJEMNEGO KREDYTU

podaje do publicznej wiadomości, że biuro Towarzystwa znajduje się przy ul. Zgierskiej № 64 i otwarte jest w dni powszednie od g. 10 rano do 3 po poł., gdzie udziela wszelkich informacji w zakres czynności Towarzystwa wchodzących.

Przyjmuje do dyskonta i inkasa weksle i t. p.

Przyjmuje wkłady na procenty jak od członków Towarzystwa tak też i osób postronnych i liczy od takowych od dnia lokacyi do dnia podniesienia, a mianowicie: na każde żądanie 4%, z 3-miesięcznym terminem 4 1/2%, z 6-miesięcznym 5% i od całorocznych 6%.

2206 18-14

Smaczne i zdrowe Pieczywo

jest tylko w piekarni

R. TRENKLER, ul. Cegielniana № 67.

Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specjalistów fachowych. **Czystość i higiena wypieku gwarantowana.**
 Filie: Piotrkowska 116, Orla 8 i Przejazd 50. 1598-100-38

Lalki Lalki Lalki!

w strojach wykwinnych

posiada w wielkim wyborze 2652-5

26 A. SPODENKIEW CZ 26.

Ulica KONSTANTYNOWSKA № 26. Uwaga! Ceny fabryczne.

Na zakupy Gwiazdkowe

POLECAM

przy wielkim wyborze i cenach najtańszych

Trykotażę
Rękawiczki
Krawaty
Bieliznę męską
Bieliznę stołową
Fartuchy
Halki
Artykuły sportowe
Wachlarze, Szale balowe, Perfumy, Dery do podróży,
Kufry, Parasole i Laski.

systemu prof. Dr. Jaegera i wyroby krajowe.
trykotowe, wełn. i jedwabne, znane z dobrego kroju i gatunku.
prawdż. francuskie, angielskie i wiedeńskie, wyrób tutejszy od 65 kop.
koszule dzienne pod gwarancją wzorowego leżenia, kołnierzyki, mankiety, kapelusze.
nakrycia na 6 i 12 osób, białe i kolorowe — od rb. 4 50.
damskie od 65 kop. — w różnych fasonach; dla dzieci od 40 kop.
wełniane, trykotowe, sukienne i jedwabne.
do polowania, jupy, czapki, pończochy, bluzki wełn. dla pań od 3.25.

Henryk Schwalbe

55. Piotrkowska 55.

2829-3

19. **KONSTANTYNOWSKA** **19.**
Zakład ogrodniczy F. KUCZYŃSKIEGO ma do sprzedania 200 pud. **jablek koszteli.** — Ceny umiarkowane. —
2679 6 Z poważaniem F. Kuczyński.

Magazyn bielizny i towarów
galanteryjnych
A. Spodenkiewicz
Konstantynowska 26

POLECA:

Bieliznę męską i damską wszelkiego rodzaju
Krawaty i szaliki w ogromnym wyborze
Chusteczki białe i kolorowe wyr. angielski i czeski
Trykoty krajowe i zagraniczne
Pończochy, getry, nakolanki, rękawiczki z wełny wielbłądziej
Bluzki, halki, serdaki, sukienki włóczkowe
Żakiety damskie i dzieciinne
Fartuszki białe, kolorowe damskie i dzieciinne
Pompadury i torebki damskie
Portmonetki, portfele i papierośnice
Szale kreptoszynowe, gazowe, japońskie ect. ect.
UWAGA: Towar tylko w dobrych gatunkach.

2812-3-2

Dnia 12-go stycznia 1910 r. z publicznej licytacji w Sądzie Okręgowym Kalskim
będą sprzedane ZABUDOWANIA FABRYCZNE
po fabryce narzędzi rolniczych Krzyżanowskiego, w Sieradzu, przy rzece Żeglinie, wśród miasta położone, zabezpieczone w Towarzystwie ogniom w rząd. na 7.460 rb. Do posesji tej należy także ogród owocowo-warzywny przeszło 3 morgi i łąka w łęgach miejskich Wiadomości bliższej udzielił Komisarz przy Sądzie Okręgowym w Kalsku, Müller. 2845

!!!ZUPEŁNA WYPRZEDAŻ!!!
WIN węgierskich; krymskich i innych gatunków. WODKI, LIKIERY i KONIAKI. — Ustępstwo 20 — 25%.
Tamże do sprzedania dwie szafy bufetowe i beczki od wina.
WIDZEWSKA 152 róg FABRYCZNEJ. 2815 3

Rutynowany buchalter
obznajmiony ze wszelkimi czynnościami biurowymi, obejmie za niewielkim wynagrodzeniem administrację domu, w różnych punktach miasta. Na żądanie poważne referencye. Oferty w adm. „Rozwoju“ pod lit. B B. 2246d-0

Instytut języków nowożytnych
D-ra KUMMERA.
Kursy zatwierdzone przez Ministerjum Oświaty.
Nowe wykłady języków:
rosyjskiego,
niemieckiego,
francuskiego i
angielskiego
dla początkujących i zaawansowanych.
Południowa 3. Piotrkowska 16.
2846-9-2

Dr. med. J. Leyberg
po wieloletnich studiach i praktyce w klinikach Wiedeńskich, osiadł w m. Łodzi, **Krótką № 5.**
Choroby weneryczne, moczopłciowe, skóry i włosów.
Panowie: 8—11 r., 5—8 pp.; panie 3 1/2—4 1/2; niedziele 9—1. 1489r

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przyjm. od 8—11 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ
(senior) (starszy)
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8—11 r. od 2 1/2—4 pp. i od 7 1/2—9 w. 1426r

Dr Ignatiew
Specjalista chorób uchu, nosa i gardła
ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
Przyjmuje od 11—12 rano i od 5—8 wiecz. codziennie. W niedziele od g. 10—1 w południe. 1054r

Dr. med. Aleksander FABIAN
ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku)
Choroby nerwowe i wewnętrzne. Do 10 rano i od 4—6 1/2. 2251r

Doktor Eugenia Kerer-Gerszuni
CHOROBY KOBIECE I AKUSZERYA
Piotrkowska 121
Przyjmuje od 9 do 11 rano i od 3—5 p. p. 502-r

Dr. med. W. Kotzin
powrócił
ul. PIOTRKO WSKA 71
Choroby serca i płuc,
przyjmuje od godz. 9 1/2 — 10 1/2 r. i od 4—6 pp. 541r

Dr. Edward Mittelstaedt
mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 07
przyj. od 8—9 1/2 r. i od 5—6 1/2, pp
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429-r

Dr. Henryk GOLDBERG
CHIRURG
Ordynator Szp. Sw. Aleksandra
Przyjmuje od 5—7 pop. 1348r
Rozwadowska 4. III piętro.

Dr. A. STEINBERG
BENEDEKTA № 3
Zakład Ortopedyczno-Gimnastyczny (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i t. p.). Leczenie masażem (wibracją), elektrycznością (usuwanie włosów z twarzy za pomocą elektrolezy).
Gabinet Rentgenowski, (leczenie promieniami Rentgena erymty, lupus'u, favus'u i t. p.)
Leczenie prądami elektrycznymi wysokiego napięcia (d'arsonvallizacja, choroby cukrowej, otyłości, zwapnienia naczyń, podagry, arthritus etc) Leczenie gorącym powietrzem i światłem (czerwonym i fioletowym) chorób stawów, mięśni, neuralgii etc etc 1280-r

Dr. Jelnicki
ul. Andrzeja 7.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g. 8—11 r. i 5—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 9—12 r. 1468r

W. CIELECKI

Lódzki Skład Fabryczny Towarzystwa Akcyjnego

Wł. Gostyński i S-ka

Piotrkowska № 68, Telefon 12-45

poleca po cenach fabrycznych:

Piece naftowe, węglowe, koksowe i gazowe, **Przedpiece**, **Łyżwy**, **Samowary tulskie**, **Podstawy** do choinek i parasoli, **Kwiatki**, **Kasetki** do pieniędzy, **Pralnie** całą parą **Johna**, **Magle pokojowe**, **Wagi stołowe**, **Maszynki** do mięsa, **Wyżymaczki**, **Tace**, **Naczynia** i przybory kuchenne oraz kompletne wyprawy kuchenne gospodarskie w **wielkim wyborze**. — **Łóżka** żelazne fasonu **Angielskiego** i **Wiedeńskiego**, **Materace** siatkowe i sprężynowe, **Umywalnie** marmurowe i metalowe z **Garniturami emaljowanymi**, **Kłozety** pokojowe, **Wanny**.

2716-4-4

W niedziele magazyn otwarty.

W niedziele magazyn otwarty.

Wina Chasta

najlepsze świąteczne wina.

- Wina Chasta** wyborowe stołowe wina.
- Wina Chasta** gwarancyjnie naturalne.
- Wina Chasta** przewyższają gatunkiem wszelkie wina rosyjskie.
- Wina Chasta** czerwone od 40 kop. do rb. 1.25 kop. za but.
- Wina Chasta** białe od 40 kop. do rb. 1.— za but.
- Wina Chasta** słodkie od 80 kop. do rb. 2.— za but.

Skład win w Łodzi tylko Piotrkowska 99.

2802-5-4

10%

Najlepiej kupić można tylko w specjalnym Składzie perfumeryjnym
Piotrkowska 59

"KOSMOS"

Perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie i ozdobne pudełka z perfumami pierwszorzędnych firm po cenach fabrycznych.

Świeco choinkowe.

10%

2834
3-3

Bazar Północny

w przejeździe zatrzymał się na krótki czas w Łodzi, **ulica Piotrkowska № 33**. — Posiada na sprzedaż wielki wybór przedmiotów drobnego przemysłu — oryginalnych i pożytecznych w gospodarstwie jak i na podarunki, z kości, brzozi korelskiego, orzecha i innych. Dziecięce zabawki i gry, rosyjskie koronki i t. d. — Towar z pierwszej ręki. — Ceny stałe, bardzo przystępne.

2752-5-4

Stacja dla uczniów

szkół prywatnych lub gimnazjum w obywatelskim domu w Krakowie. Bliższa wiadomość ustna lub piśmienna w Warszawie, ul. Krucza № 23 m. 9. 2854-4-1

Wyższa Szkoła Kroju i Szycia p. f. „Józefina“.

Kursy wyższe i niższe. Najnowszy system kroju angielskiego, francuskiego i berlińskiego. — Moja długoletnia praktyka daje mi możliwość wyuczania kroju i szycia sumiennie i gruntownie. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Szkoła odznaczona została na wystawie srebrnym medalem. Po ukończeniu kursu uczniowie otrzymują patenty cechowe lub prywatne.

Piotrkowska № 23.

1951r